

VIŠE PRAVA I PAŽNJE LEPŠEM POLU

● Pokrajinski sekretarijat za rad, zapošljavanje i ravnopravnost polova, najavio je niz aktivnosti kojima će 2009. biti obeležena kao godina žena na selu u Vojvodini

U tom smislu biće formirani registri svih organizacija, a kompjuteri i finansijska pomoć obezbediće se za stotinak udruženja žena na selu kao podsticaj aktivizma. U svakom selu jedna osoba će biti obučena za izradu projekata po modelu EU i domaćih organizacija. Predviđeno je da se aktivnosti zaokruže izložbom rukotvorina i ukupnih dostignuća žena u selima Vojvodine 15. oktobra 2009. godine u Novom Sadu, na Svetski dan seoskih žena. Time će se poboljšati turistička ponuda Vojvodine, ali i zaposliti veći broj pripadnica lepšeg pola.

Pitali smo Bezdanke za njihov stav o položaju žene na selu danas...

ZAVISNE DOMAĆICE (LI) NAJAMNE RADNICE...

Vanja Radičev
(20 godina), frizerka:

- Položaj žene na selu danas ima dramatično silaznu liniju. Skoro da nema mogućnosti zapošljavanja u struci, pa iz toga proizilaze svi ostali problemi. Konkretno, u Bezdanu je vrlo teško doći do posla, a čak je i školovanje pojedinim devojkama onemogućeno zbog teškog položaja roditelja. Ugrožena je samostalnost žene, mogućnost odlučivanja, a društveni i kulturni život je sveden na skromnu ponudu.

Brigita Zeljko-Majer, (33 godine), profesor nemačkog jezika i književnosti:

- Pored veoma malog broja žena koje su uglavnom zaposlene u zdravstvu i školi, žene Bezdana rade kao privremeni radnici, kao zavisne domaćice ili u poljoprivredi kao najamne radnice. Zbog patrijarhalne tradicije nemaju svoju imovinu, posao, ni pravo na penziju. Osim žena koje se bave ručnim radom i koje se okupljaju radi druženja, žene Bezdanke su uglavnom isključene iz života zajednice i nemaju uticaj na društvene i ekonomske promene. Mlade žene ne žele da ostanu na selu nakon školova-

nja u većim gradovima, jer nema mogućnosti zaposlenja niti daljeg usavršavanja.

Ankica Čutura
(38 godina), preduzetnica, samohrana majka:

- Živim u Bezdanu od rođenja i smatram da je položaj žene na selu vrlo nepovoljan. Mogućnosti za zapošljavanje su male pa se žene snalaze i pronalaze razne mogućnosti da zarade novac. Od sezonskih poslova, preko ručnih radova, pečenja kolača, do spremanja kuća. Sa ograničenim finansijskim sredstvima, manjkom vremena i motivacije, žene danas vrlo teško mogu da se posvete hobiju ili sportu.

Nažalost, mlade žene koje su ostale da žive na selu, mogu da budu samo domaćice.

Zlata Mojsilović
(52 godine), dipl. polj. inženjer:

- Kao i u svakom selu, evidentan je hendikep zbog fizičke udaljenosti od gradskih centara gde se odvijaju sva društvena i privredna događanja. Zbog toga se seoska žena teže zapošljava od gradske i teže ostvaruje ekonomsku nezavisnost iz koje proističe svaka vrsta emancipacije. Zato društvo mora institucionalno pomoći ženama sa sela da načela ravnopravnosti i prava bu-

du pretočena u rešavanje malih, konkretnih problema na terenu, poput informatičkog opismenjanja, razvijanja veština i samopouzdanja za preduzetništvo i samoinicijativu, da bi se žena na selu osposobila za tržište kao preduzetnica ili radna snaga. Sve ovo treba razvijati preko različitih službi od nivoa mesne zajednice od pokrajine.

Eržebet Mačuš
(59 godina), penzioner:

- Pošto Bezdani kao selo ne zna iskoristiti svoje prednosti na bilo kom nivou, vrlo je mali broj žena koji aktivno učestvuje u životu sela. Mogućnosti zapošljavanja su minimalne. Aktivnosti žena svode se uglavnom na izradu rukotvorina i angažovanje u kulturno-umetničkoj sekciji. Verujem da je mnogo žena u Bezdanu koje imaju stvaralačke i radne sposobnosti, ali meštani malo o tome znaju, a one nemaju prilike da to pokažu.

Andrea Bodo
(23 godine), nezaposleni profesor razredne nastave:

- Bezdani se ne karakteriše kao "zaostala" sredina, ali se oseća velika prisutnost patrijarhalne tradicije. Položaj žene uslovljen je materijalnim nejednakostima, jer je muškarac taj koji poseduje i raspolaže "zajedničkom" imovinom. Posao domaćice, majke i supruge, nije cenjen jer se smatra biloškom ulogom žene. A kada se ona zaposli, taj posao nije priznat niti dovoljno plaćen, bez obzira na njegovu težinu ili vrednost. Smatram da položaj žene na selu treba rešiti što pre, jer će se na taj način poboljšati kvalitet i način života na selu, kao i celokupan razvoj društva i ekonomije naše zemlje.

Tekst i snimci:
S. Trivunović

ČAROBNICA NA 64 POLJA

Gorica je pobeđe počela nizati već u prvoj godini treninga: osvojila je II mesto na Pokrajinskom takmičenju "Jo Pajtaš", naredne godine na Pokrajinskom takmičenju u Subotici osvaja I mesto u uzrastu do 8 godina, a na Prvom kadetskom šahovskom festivalu Šahovskog saveza Srbije osvaja zlatnu medalju prvakinja Srbije u klasičnom šahu i III mesto u ubrzanom šahu. Na Svetskom prvenstvu u Antaliji, od ukupno 12 igrača iz Srbije, jedina je išla bez trenera i odlično je odigrala svoje partije. Prošle godine je osvojila II mesto u Vojvodini u uzrastu do 10 godina na takmičenju u Subotici, a ove godine na istom takmičenju osvaja zlatnu medalju i otvara vrata borbe za titulu prvakinja Srbije na Šahovskom festivalu održanom u Vrnjačkoj Banji. Ni ovaj izazov za Goricu nije bio težak, uspeva da osvoji zlatnu medalju u klasičnom šahu i donese pehar za osvojeno I mesto u Srbiji.

ZLATNA ŠAHISTKINJA SRBIJE

● U aprilu ove godine Gorica je po drugi put uspeła da osvoji titulu prvakinja Srbije i opravda svoje dosadašnje uspehe i rezultate

Gorica je rođena 1999. godine u Somboru, živi sa porodicom u Aleksa Šantiću i kako kaže, oni su joj u svemu najveća podrška i pomoć. Na svoj rođendan 2006. godine počela da igra šah u šahovskom klubu u Aleksa Šantiću. Njen talenat otkrio je pre tri godine stric **Miroslav**, kada je Gorica bila njegova gošća u Mostaru, pokušavajući tom prilikom da je nauči osnovna pravila i cipe ovog sporta. Već tada se pokazalo da je to bila sudbinska igra i da je iz nečeg sasvim slučajnog sve preraslo u pobeđe vredne pažnje i ponosa. I pored svih obaveza, Gorica je odlična učenica četvrtog razreda, omiljena u društvu i, kada god je to moguće, voli da provodi vreme sa svojim drugarima u igri.

- Gorica je izuzetan talenat za

šah, što se pokazalo već na njenim prvim takmičenjima. Izuzetno je savesna i vredna osoba, a svaki zadatak na treninzima očekuje sa nestrpljenjem i uzbuđenjem. Mislim da je to potencijal vredan pažnje i da ne bismo trebali ni slučajno dopustiti da njen talenat prođe nezapaženo. Polazem velike nade u ovu devojčicu i biću joj velika podrška koliko god je to u mojoj moći – reči su predsednika kluba **Branka Stojanovskog**, koji prati svaki Goricin uspeh, zajedno sa trenerom **Josipom Dekićem**.

Planovi ove male ali i velike devojčice vezani su za Italiju kada bi, ako bude mogućnosti, krajem avgusta meseca trebalo da učestvuje na kadetskom prvenstvu Evrope.

Tekst i snimci: D. Jozanović

IN MEMORIAM

MIRKO KOJIN PRDA
(1932 – 2009)

ODLAZAK MAJSTORA ZA PAPARIKAŠE

Otišao je u legendu najpoznatiji i najslavniji stapski kuvar paprikaša. Mirko Kojin Prda preminuo je 28. aprila u 79. godini. Ostavio je iza sebe neponovljivu priču u seriji od blizu 8.000 skuvanih paprikaša u Stapar, okolnim selima, Somboru, Apatinu, Novom Sadu i... ko zna gde još.

Cele četiri i po decenije išao je po pozivu da kuva najomiljenije stapsko jelo – ovčije, juneće, svinjske, pileće i druge paprikaše na svadbama, krštenjima, ručkovima, večerama i daćama. Umeo je da pogodi ukus, dozu paprike i mekoću mesa. Ni od koga nije tražio ni jedan jedini dinar, a radovao se s gostima u svadbama i tugovao kada je kuvao na daćama. Omiljeni paprikaš mu je bio ovčiji – od šiljega ili ovce u podmaklim godinama, svejedno. U ljutkastoj čorbi i čarobnom ukusu ovčijeg mesa uživali su Staparci, njihovi mnogobrojni gosti, ali i poznate ličnosti iz sveta sporta, estrade i politike. Taj specijalitet ga je posebno proslavio u poslednjoj deceniji života, jer je Mirko bio čest gost televizijskih kanala i novinskih rubrika. Proslavio je i njega, i Stapar, i Staparce, pogotovo otkako je u selu za Velikogospojinske večeri ustanovljeno takmičenje u kuvanju ovčijeg paprikaša.

Rođen je 1932. Bio je policajac, trgovac, konobar, samostalni ugostitelj, vatrogasac i lovac. Poslednje četiri i po decenije znan je po paprikašima, a od 1998. godine svakog četvrtka uveče u kafani "Kod Krmpotića", kuvao je razne paprikaše za seoske uzgajivače konja. Sahranjen je poslednje aprilske srede i ostavio dosta uspomena za neizbrisiva sećanja.

Miroslav Božin